

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 юни 2022 г.
(OR. en)

10498/22

Междуинституционално досие:
2022/0198(NLE)

ACP 82
FIN 688
PTOM 11

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 21 юни 2022 г.

До: Генералния секретариат на Съвета

№ док. Ком.: COM(2022) 306 final

Относно: Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА относно разпределянето на средства, отменени от проекти по 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие с цел финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) след военната агресия на Русия срещу Украйна

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 306 final.

Приложение: COM(2022) 306 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.6.2022 г.
COM(2022) 306 final

2022/0198 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно разпределянето на средства, отменени от проекти по 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие с цел финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) след военната агресия на Русия срещу Украйна

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Положението с продоволствената сигурност в света бързо се влошава и много от засегнатите държави са най-слабо развити държави или държави с ниски доходи и недостиг на храни.

Преди обострянето на световната продоволствена несигурност вследствие на военната агресия на Русия срещу Украйна, близо 193 милиона души (почти 40 милиона повече в сравнение с предходната година) в 53 държави и територии изпитваха изключителна несигурност по отношение на прехраната и се нуждаеха от спешна помощ. Военната агресия на Русия срещу Украйна доведе до драстично намаляване на доставките на зърно на световните пазари, тъй като черноморските маршрути са блокирани, а силозите за зърно са умишлено нападнати. Световните цени на храните се покачват стремглаво и са на най-високото си равнище от три десетилетия насам. Скокът на цените на енергията води до увеличаване на цените на селскостопанските суровини (по-специално торовете), на транспорта и в крайна сметка на храните. Тези повишения на цените влошават макроикономическите перспективи в контекст, в който фискалното пространство вече беше стеснено поради пандемията от COVID-19. Това може да доведе до допълнително увеличаване на броя на държавите в състояние на силна задлъжнялост и/или на тези, изправени пред кризи на платежния баланс. Конфликтите и сушите допълнително влошават положението в уязвимите региони. Най-уязвимите държави са най-слабо развитите държави и тези с ниски доходи. Както се вижда от бунтовете през последните десетилетия, често ценовият шок при хранителните стоки води до нестабилност и конфликти.

Политическото усещане за неотложност в подкрепа на най-изложените на риск държави беше подчертано от Европейския съвет в заключенията му от 24—25 март¹, в които той прикани Комисията да даде приоритет на работата по глобалната продоволствена сигурност и достъпност на храните, по-специално чрез подкрепа за продоволствената сигурност и селското стопанство в Украйна и най-уязвимите и изложени на риск трети държави. Впоследствие в заключенията си от 30—31 май 2022 г.² Европейският съвет прикани Комисията да проучи възможността да мобилизира резерви от Европейския фонд за развитие в подкрепа на най-засегнатите държави партньори. Средствата по географския стълб на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС — Глобална Европа)³ са планирани изцяло и около 3 милиарда евро вече са насочени към програми в областта на селското стопанство, храненето, водоснабдяването и канализацията. Освен това през 2022 г. около 520 милиона евро бяха първоначално разпределени за държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) в рамките на бюджета за хуманитарна помощ, значителна част от които са насочени към продоволствената несигурност и свързаните с нея нужди. Въпреки това, като се има предвид мащабът на нуждите и потенциалните последици, следва да се мобилизира допълнително финансиране в подкрепа на държавите партньори. Наличните средства в рамките на бюджета на ЕС са много ограничени (резервът за нововъзникващи предизвикателства и приоритети по ИССРМС — Глобална Европа ще

¹ Заключения на Европейския съвет от 23—24 март 2022 г. (EUCO 1/22).

² Заключения на Европейския съвет от 30—31 май 2022 г. (EUCO 21/22).

³ ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1—78.

бъде изцяло използван през 2022 г., за да се отговори на други неотложни приоритети, а първоначалният бюджет за хуманитарна помощ за 2022 г. за продоволствена сигурност и свързаните с нея нужди в държавите от АКТБ, определен преди началото на военната агресия на Русия срещу Украйна, е почти изцяло оползотворен) и предвид въздействието в различни държави партньори от АКТБ, мобилизирането на отменени средства от 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие (ЕФР) би дало възможност на ЕС и неговите държави членки да увеличат подкрепата си и да допринесат за усилията за справяне с кризата с продоволствената сигурност, утежнена от военната агресия на Русия срещу Украйна, в рамките на подхода „Екип Европа“.

Целта на това предложение за решение на Съвета е да се получи разрешението на Съвета да бъдат използвани отменените средства от 10-ия и 11-ия ЕФР с цел финансиране на действия за справяне с продоволствената криза и икономическото сътресение в държавите от АКТБ след военната агресия на Русия срещу Украйна със сума в размер до 600 000 000 евро, от които 488 000 000 евро са от 10-ия ЕФР и 112 000 000 евро — от 11-ия ЕФР.

От тези средства до 582 000 000 евро ще допринесат за финансирането на действия, а до 18 000 000 евро ще покрият разходите за подкрепа, направени от Комисията.

Тези средства ще бъдат използвани в полза на най-засегнатите държави партньори, като се обръща специално внимание на най-уязвимите и изложени на риск държави, по-специално за осигуряване на:

- макроикономическа подкрепа (100 милиона евро);
- подкрепа за производството на храни и устойчивостта на продоволствените системи (350 милиона евро);
- хуманитарна помощ (150 милиона евро).

Що се отнася до подкрепата за производството на храни и устойчивостта на продоволствените системи, ЕС ще подкрепя инвестициите в местен производствен капацитет като част от устойчиви водни системи и системи на хранително-вкусовата промишленост, основани на агроекологични подходи, включително диверсификация на селскостопанските вериги за създаване на стойност и производството на храни. За съсредоточаване на помощта върху подбрани държави биха могли да се използват следните критерии:

- (нарастващите) равнища на продоволствена несигурност и недохранване в държавите партньори;
- излагането на страните партньори на последиците от руската агресия срещу Украйна, по-специално въз основа на техния дял от вноса на храни в техния БВП;
- макроикономическата уязвимост на държавите партньори, която би могла да бъде установена въз основа на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП, международните резерви/месеците на покритие на вноса и рейтинга на анализа на устойчивостта на обслужването на дълга;
- потенциалното въздействие на финансирането от Съюза в държавите или регионите партньори, оценено по-специално чрез обхвата за увеличаване на съответното производство и интервенциите за повишаване на устойчивостта.

Действията, финансирани по настоящото предложение, ще подкрепят отговора на ЕС в областта на световната продоволствена сигурност, който беше разработен по искане на Европейския съвет⁴. Отговорът включва незабавни и средносрочни действия, за да се покаже на страните партньори по света, че ЕС предоставя интегрирана, всеобхватна и бърза подкрепа за справяне с въздействието на войната върху тях. Отговорът на ЕС в областта на световната продоволствена сигурност задейства различните направления на действие, както е предвидено в рамките на инициативата FARM и Глобалния алианс на Г-7, и предоставя необходимата подкрепа на Групата на ООН за глобална реакция при кризи.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

ЕС е ангажиран с постигането на целта за устойчиво развитие (ЦУР), свързана с „края на глада“ (ЦУР 2), и работи с партньорите за колективно увеличаване на подкрепата за премахване на глада, постигане на продоволствена сигурност и подобряване на храненето и насърчаване на устойчивото селско стопанство. Това е потвърдено в Европейския консенсус за развитие⁵. Развитие на селското стопанство и селските райони е от ключово значение за намаляване на бедността, повишаване на продоволствената и хранителната сигурност, стимулиране на икономическия растеж и опазване на околната среда в контекста на изменението на климата. Те могат също така да играят важна роля за насърчаване на равенството между половете и овластяването на жените и момичетата. Подходът на ЕС за постигане на ЦУР 2 е съсредоточен върху: действия за повишаване на устойчивостта на най-уязвимите към продоволствени кризи, борба с недохранването и подпомагане на осигуряването на хранително здраве и благосъстояние за настоящите и бъдещите поколения и стимулиране на отговорни инвестиции и подкрепа за иновациите в селското стопанство и продоволствените системи.

Постигането на напредък по ЦУР 2 предполага междусекторен напредък по няколко други ЦУР. Приемането на подходи за взаимовръзка между земята (ЦУР 15), водите (ЦУР 6) и устойчивата енергия (ЦУР 7) с храните, за създаване на полезни взаимодействия между управлението на природните ресурси, селското стопанство и изменението на климата (ЦУР 13) или свързването на „хуманитарна помощ“, „развитие“ и „конфликт/мир“ укрепва подобни цялостни подходи.

Отговорът на ЕС на настоящата криза в областта на продоволствената сигурност ще се ръководи от Зеления пакт⁶ и стратегията „От фермата до трапезата“⁷ и ще се основава на подхода на връзката между хуманитарните действия, развитието и мира. Ще бъде предоставена подкрепа на държавите, които са изправени пред големи предизвикателства, свързани с продоволствената сигурност, които са неблагоприятно

⁴ Заключение на Европейския съвет от 23—24 март 2022 г. (EUCO 1/22).

⁵ „Новият европейски консенсус за развитие — нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“ — съвместно изявление на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, на Европейския парламент и на Европейската комисия (2017 г.) (ОВ С 210, 30.6.2017 г.).

⁶ Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640 final).

⁷ Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“ от 20 май 2020 г. (COM(2020) 381 final).

засегнати от последиците от военната агресия на Русия срещу Украйна и са в уязвима макроикономическа ситуация с малко или никакви буфери, за да удържат положението.

Тези средства ще се използват в съответствие с правилата и процедурите, приложими за 11-ия ЕФР. Те ще засилят по-специално текущите или новите действия, насочени към проблемите с продоволствената сигурност в държавите от АКТБ. Отменените средства от действията, финансирани съгласно настоящото решение, ще продължат да бъдат ресурс на ЕФР по произход.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Действията, финансирани по тези фондове, ще се използват при пълна съгласуваност и взаимно допълване с други действия в областта на продоволствената сигурност, по-специално действията за хуманитарна помощ, както и текущите действия по 11-ия ЕФР и действията, финансирани по линия на ИССРМС — Глобална Европа. Компонентът относно производството на храни и устойчивостта на продоволствените системи ще бъде приложен по-специално чрез надграждане на съществуващите действия.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Член 1, параграфи 4 и 5 от Вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР⁸.

ЕФР е създаден чрез вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР и в него се предвижда възможността да се използват отменени средства, ако Съветът единодушно реши това⁹.

- **Избор на инструмент**

До края на 2020 г. ЕФР беше основният източник на финансиране за държавите от АКТБ и със средства от ЕФР бяха финансирани редица текущи действия, насочени към продоволствената сигурност.

Съгласно многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. сътрудничеството с държавите от АКТБ се финансира от бюджета на ЕС чрез ИССРМС — Глобална Европа.

Като се има предвид броят на неотложните геополитически нужди в контекста на ограничена свобода на действие за мобилизиране на допълнително финансиране в рамките на бюджета на ЕС, използването на отменени средства от 10-ия и 11-ия ЕФР при зачитане на правилата и процедурите на ЕФР се счита за най-ефективния начин за засилване на действията на Съюза в отговор на продоволствената криза.

В съответствие с член 1, параграф 4 и 5 от Вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР Съветът взема решение по предложение на Комисията.

⁸ Вътрешно споразумение между представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно финансирането на помощта от Европейския съюз съгласно многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. в съответствие със Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС и за разпределението на финансовата помощ за отвъдморските страни и територии, за които се прилага част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 210, 6.8.2013 г., стр. 1).

⁹ Член 1, параграфи 4 и 5 от Вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР и член 55 от Регламент (ЕС) 2018/1877 на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно финансовия регламент, приложим за 11-ия Европейски фонд за развитие.

3. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Няма отражение върху бюджета на ЕС. ЕФР не е включен в бюджета на ЕС.

4. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Механизмите за мониторинг, оценка и докладване са механизмите, приложими за 11-ия ЕФР, и тези, предвидени в съответните актове за изпълнение.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В член 1, параграф 1 от предложението се предвижда, че отменените средства до максимален размер от 600 000 000 евро от проекти по 10-ия и 11-ия ЕФР ще бъдат разпределени за целите на финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност.

В член 1, параграф 2 се предвижда, че максимум 18 000 000 евро от сумата по точка 1 ще бъдат отпуснати на Комисията, за да се подпомогне покриването на разходите, предвидени в член 6 от Вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР. Тази стойност е изчислена, като е използван коефициентът (3 %) под предвидения за управлението на средствата по 11-ия ЕФР в член 1, параграф 2, буква а) от Вътрешното споразумение за 11-ия ЕФР (3.45 %).

В член 1, параграф 3 се предвижда, че ще бъдат приложими правилата на 11-ия ЕФР, както са посочени в Регламента за изпълнение и Финансовия регламент¹⁰.

В член 2 се посочва датата на влизане в сила на решението.

¹⁰ Регламент (ЕС) 2015/322 на Съвета от 2 март 2015 г. относно изпълнението на 11-ия европейски фонд за развитие (ОВ L 58, 3.3.2015 г., стр. 1—16) и Регламент (ЕС) 2018/1877 на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно финансовия регламент, приложим за 11-ия Европейски фонд за развитие (ОВ L 307, 3.12.2018 г., стр. 1—21).

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно разпределянето на средства, отменени от проекти по 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие с цел финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) след военната агресия на Русия срещу Украйна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Вътрешното споразумение между представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно финансирането на помощта от Европейския съюз съгласно многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. в съответствие със Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС и за разпределянето на финансовата помощ за отвъдморските страни и територии, за които се прилага част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз ⁽¹¹⁾(„Вътрешното споразумение“), и по-специално член 1, параграфи 4 и 5 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- 1) След военната агресия на Русия срещу Украйна положението с продоволствената сигурност в света бързо се влошава и много от засегнатите държави са най-слабо развити държави или държави с ниски доходи и недостиг на храни.
- 2) 3 милиарда евро вече са програмирани в рамките на географския стълб на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа¹². От тази сума 2,3 милиарда евро са програмирани за държавите от АКТБ с цел финансиране на действия в областта на селското стопанство, храненето, водоснабдяването и канализацията за периода 2021—2024 г. Като се има предвид мащабът на нуждите и очакваните последици, следва да се мобилизират допълнителни средства за подкрепа на най-засегнатите държави партньори.
- 3) Първоначалният бюджет за хуманитарна помощ за продоволствена сигурност и свързаните с нея нужди в държавите от АКТБ, определен преди началото на военната агресия на Русия срещу Украйна, е почти изцяло оползотворен от Съюза. Като се има предвид изключително тежкото положение с продоволствената сигурност в държавите от АКТБ, тези средства трябва да бъдат допълнени с подходящи ресурси, за да се отговори на допълнителното

¹¹ ОВ L 210, 6.8.2013 г., стр. 1.

¹² ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1—78.

задълбочаване на хуманитарните нужди и да се осигури непрекъснатост на сътрудничеството при преход от криза към стабилни условия за развитие.

- 4) Европейският съвет в заключенията си от 24—25 март 2022 г. прикани Комисията да даде приоритет на работата по глобалната продоволствена сигурност и достъпност на храните, по-специално чрез подкрепа за продоволствената сигурност и селското стопанство в Украйна и най-уязвимите и изложени на риск трети държави.
- 5) Европейският съвет в заключенията си от 30—31 май 2022 г. прикани Комисията да проучи възможността за мобилизиране на резерви от Европейския фонд за развитие в подкрепа на най-засегнатите държави партньори.
- 6) Като се има предвид значителното въздействие в различни държави партньори от АКТБ, мобилизирането на отменени средства от 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие следва да даде възможност на ЕС и неговите държави членки да засилят отговора си на кризата.
- 7) С тези средства следва да се финансират действия с оглед на предоставянето на подкрепа за производството на храни и устойчивостта на продоволствените системи, хуманитарната помощ и макроикономическата подкрепа, включително разходите за подкрепа, посочени в член 6 от Вътрешното споразумение.
- 8) Съгласно член 153 от Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия ⁽¹³⁾ делът на Обединеното кралство към тези средства няма да бъде използван повторно.
- 9) Тези средства следва да се използват в съответствие с правилата и процедурите, приложими за 11-ия ЕФР, установени в Регламент (ЕС) 2015/322 на Съвета от 2 март 2015 г. относно изпълнението на 11-ия Европейски фонд за развитие и Регламент (ЕС) 2018/1877 на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно финансовия регламент, приложим за 11-ия Европейски фонд за развитие,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Сума в размер до максимум 600 000 000 евро от средствата, отменени от проекти по 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие се отпуска с цел финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от АКТБ след военната агресия на Русия срещу Украйна.

От тази сума максимум 18 000 000 евро се предоставят за разходите за подкрепа, направени от Комисията.

Тези средства се използват за финансови задължения в съответствие с правилата и процедурите, приложими за 11-ия Европейски фонд за развитие, установени в Регламент (ЕС) 2015/322 на Съвета от 2 март 2015 г. относно изпълнението на 11-ия Европейски фонд за развитие и Регламент (ЕС) 2018/1877 на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно финансовия регламент, приложим за 11-ия Европейски фонд за развитие.

¹³ ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня след приемането му.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател